ث

ث «اَلثَّاءُ»: ئەرەب تىلى ئېلىپبەسىنىڭ تۆتىنچى ھەرپى بولۇپ ، ئەبجەد ھېسابىدا «500» نى بىلدۈرىدۇ.

ثَابَ يَثُوبُ ثَوْبًا وَثَوَابًا إِلَى اللّٰهِ: تووۋا قىلدى ، قايتتى ، ياندى.

ثَابَ إِلَى الْهُدُوءِ: تىنچلاندى.

ثَابَ إِلَيْهِ عَقْلُهُ: ھوشىنى تاپتى ، ئەقلىگە كەلدى.

ثَابَ الْحَوْضُ: كۆل تولدى.

ثَابَ النَّاسُ: كىشىلەر يىغىلدى ، توپلاندى.

ثَابَ الْمَاءُ: قوشۇلدى ، بىرلىشىپ كەتتى.

ثَابَ الْمَرِيضُ: كېسەل ساقايدى.

ثَابَ الْمَالُ: مال كۆپەيدى.

ثَابَتَ يُثَابِتُ مُثَابَتَةً الشَّيْءَ: تونۇتتى، ئېنىقلىدى.

ثَابِتٌ م ثَابِتَةٌ ج ثَوَابِتُ : دائىمىي ، ئىزچىل؛ مۇقىم ، تەۋرەنمەس ، كۆچمەس ، مۇستەھكەم ، تۇراقلىق، ئۆزگەرمەس.

«كَانَ الْأَقْدَمُونَ يَحْسَبُونَ الْأَرْضَ ثَابِتَةً لَا تَدُورُ» : قەدىمكىلەر زېمىننى چۆرگىلىمەيدىغان تۇرغۇن گۇمان قىلاتتى.

«خَطَا إِلَى الْمَعْرَكَةِ بِقَدَمٍ ثَابِتَةٍ» : ئۇرۇش مەيدانىغا پۇختا قەدەم بىلەن ئاتلاندى.

ثَابِتُ الْجَأْشِ: قەھرىمان ، قورقماس ، باتۇر ، يۈرەكلىك.

ثَابِتُ الْخُطَى: قەدىمى ئىزچىل.

ثَابِتُ الْعَزْمِ: قەتئىي ، كەسكىن ، ئىرادىلىك.

ثَابِتُ الْقَدَمِ: تەۋرەنمەس ، مەيدانى مۇستەھكەم.

لَوْنٌ ثَابِتٌ: ئۆڭمەس رەڭ.

ثَابِتُ الْأَمْوَالِ: كۆچمەس مۈلۈك.

ثَابِتُ الْقَلْبِ: ئىرادىسى كۈچلۈك.

ثَابِتُ الْغَازِ: تۇراقلىق گاز مىقدارى.

أَمْلَاكٌ ثَابِتَةٌ: كۆچمەس مۈلۈك ، مۇقىم مۈلۈك.

اَلنُّجُومُ الثَّوَابِتُ: تۇرغۇن يۇلتۇزلار.

ثَابَرَ يُثَابِرُ مُثَابَرَةً عَلَى الْأَمْرِ: دائىملىق قىلدى، داۋاملاشتۇردى.

«لَا يَجْنِي ثِمَارَ عَمَلِهِ إِلَّا مَنْ يَجِدُّ وَيُثَابِرُ» : پەقەت تىرىشقان ۋە تىرىشىشنى ئۈزۈپ قويمىغان ئادەملا ئۆز ئىشىنىڭ نەتىجىسىنى كۆرىدۇ.

ثَارَ يَثُورُ ثَوْرَانًا وَثَوْرَةً الشَّيْءُ: قوزغالدى ، ھاياجانلاندى ، تەۋرەندى ، چېچىلدى ، يېيىلدى ، كۆتۈرۈلدى.

ثَارَ الْغُبَارُ شَدِيدًا : چاڭ ـ توزان بەك توزۇپ كەتتى.

ثَارَ عَلَيْهِ: قارشى قوزغالدى.

ثَارَ الْحَرْبُ: ئۇرۇش پارتلىدى.

ثَارَ الدُّخَانُ: ئىس ـ تۈتەك كۆتۈرۈلدى.

ثَارَ الْجُنْدُ: قوشۇن ئىسيان كۆتۈردى ؛ قوزغىلاڭ كۆتۈردى ، توپىلاڭ كۆتۈردى ، مالىمانچىلىق چىقاردى.

ثَارَ الشَّعْبُ: خەلق قوزغالدى.

ثَارَ الْبُرْكَانُ: يانار تاغ پارتلىدى.

ثَارَتْ نَفْسُهُ: كۆڭلى ئېلىشتى ، ياندۇردى ، قۇستى ، قەي قىلدى.

ثَارَ إِلَيْهِ: ئۇنىڭغا زەربە بەردى ، ھۇجۇم قىلدى.

ثَارَتْ ثَائِرَتُهُ: ئۇنىڭ غەزىپى تاشتى.

ثَارَ ثَائِرُهُ: ئۇنىڭ غەزىپى تاشتى.

«ثَارَ الْمَاءُ مِنْ بَيْنِ الْحِجَارَةِ» : سۇ تاش

ئارىسىدىن بولدۇقلاپ چىققىنى.

ثَأْرَةٌ: ۋاتىلداق ئايال، ۋات - ۋات ئايال.

ثَأْرَةٌ مِنَ النُّوقِ وَالشَّاءِ: سۈتلۈك (تۆگە ياكى قوي)، سۈتى كۆپ.

ثَاعَ يَثُوعُ ثَوْعًا الْمَاءُ: سۇ ئاقتى.

ثَاغِمٌ: ئاق، ئاپئاق.

رَأْسٌ ثَاغِمٌ: ئاق باش.

ثَاقَلَ يُثَاقِلُ مُثَاقَلَةً: ئولتۇرۇۋشتى.

ثَافَنَ يُثَافِنُ مُثَافَنَةً: ئۇنىڭ بىلەن ئايرىلماي بىللە بولدى، ئولتۇرۇۋشتى.

ثَافَنَهُ عَلَى الْأَمْرِ: ياردەم قىلدى.

ثَاقِبٌ: ئۆتكۈر، تېشىپ ئۆتكۈچى؛ سۈتلۈك، سۈتى كۆپ.

رَأْيٌ ثَاقِبٌ: چوڭقۇر پىكىر.

ثَاقِبُ الرَّأْيِ: پىكرى ئۆتكۈر.

ثَاقِبُ الْفِكْرِ: زېھنى ئوچۇق.

حَسَبٌ ثَاقِبٌ: شۆھرەت ئىگىسى، شۆھرەتلىك.

عِلْمٌ ثَاقِبٌ: شانلىق، شانلىق ئىلىم.

ثَاقِبُ النَّظَرِ: پاراسەتلىك.

ثَاقِبُ الْبَصَرِ: يىراقنى كۆرىدىغان.

ثَاقِبُ الذِّهْنِ: پىكرى ئوچۇق.

ثَاقِبٌ مِنَ الْكَوَاكِبِ: يورۇق يۇلتۇز.

«وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ النَّجْمُ الثَّاقِبُ» «قۇرئان»: ئاسمان بىلەن تارىق (يەنى كېچىدە ئاشكارا بولغۇچى يۇلتۇز) بىلەن قەسەم قىلىمەن، تارىقنىڭ نېمىلىكىنى بىلەمسەن؟ ئۇ يورۇق يۇلتۇزدۇر.

ثَاقَنَ يُثَاقِنُ مُثَاقَنَةَ الشَّخْصَ: قىلىچ تەڭلىدى.

ثَاقَلَ يُثَاقِلُ مُثَاقَلَةً: ئەستە ھەزىم بولىدىغان تائام يېدى، ئەستە ھەزىم بولىدىغان تائام بەردى.

ثَاقِلٌ ج ثَوَاقِلُ: ئېغىر، قاتتىق.

مَرَضٌ ثَاقِلٌ: قاتتىق ئاغرىق.

ثَاقِلٌ مِنَ الدَّنَانِيرِ: پۈتۈن، ساپ.

ثَاكِلٌ: بالىسىنى يوقاتقان ئاتا، بالىسى ئۆلگەن ئاتا؛ دوستىدىن ئايرىلغان كىشى.

ثَاكِلَةٌ ج ثَوَاكِلُ: بالىسىنى يوقاتقان ئانا.

ثَالَ يَثُولُ ثَوْلًا: دۆتلەشتى، كالۋالاشتى، ساراڭلىقى تۇتتى.

ثَالَ الشَّيْءَ: تۆكتى.

ثَالِثٌ: ئۈچىنچى.

«إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ» «قۇرئان»: ئەينى زاماندا ئۇلارغا ئىككى پەيغەمبەر ئەۋەتتۇق، ئۇلار ئۇ ئىككى پەيغەمبەرنى ئىنكار قىلدى، ئۈچىنچى پەيغەمبەرنى ئەۋەتىش بىلەن ئۇلارغا ياردەم قىلدۇق.

ثَالِثُ الْإِثْنَيْنِ: ئىككىنىڭ ئۈچىنچىسى، ئىككىنى ئۈچ قىلغۇچى.

ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ: ئۈچنىڭ ئۈچىنچىسى؛ ئۇلارنىڭ بىرى.

اَلثَّالِثَ عَشَرَةَ: ئون ئۈچىنچى.

اَلْعَالَمُ الثَّالِثُ: ئۈچىنچى دۇنيا.

ثَالِثًا: ئۈچىنچىسىدىن.

ثَالِمٌ: كال، ئىتتىك ئەمەس.

ثَالُوثٌ: ئۈچ بىرلىك، ئۈچىنىڭ بىر گەۋدە بولۇشى، ئۈچ بىرلەشكەن خۇدا (ناسارالار ئېتىقادىدا).

ثَامِرٌ: پىسپۇرچاق؛ مېۋىلىك، ئۈنۈملۈك.

ثَامِرٌ مِنَ الْحَيَوَانِ: مېۋىخور ھايۋان.

ثَامَنَ يُثَامِنُ مُثَامَنَةً فِي السِّلْعَةِ: باھا تالاشتى.

ثَامِنٌ: سەككىزىنچى.

«وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ» «قۇرئان»: يەنە بەزىلەر: «ئۇلار يەتتە بولۇپ، سەككىزىنچىسى ئۇلارنىڭ ئىتىدۇر» دەيدۇ.

ثَانَوِيٌّ: ئىككىنچى، ئىككىنچى دەرىجىلىك، ئوتتۇرا دەرىجىلىك.

اَلتَّعْلِيمُ الثَّانَوِيُّ: ئوتتۇرا مەكتەپ مائارىپى.

مَدْرَسَةٌ ثَانَوِيَّةٌ: تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ.

شَهَادَةٌ ثَانَوِيَّةٌ: تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ دىپلومى.

شَهَادَةُ دِرَاسَةِ الثَّانَوِيَّةِ: تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ دىپلومى.

ثَانِيًا. ثَانِيَةً: ئىككىنچىدىن، يەنە، قايتا، يەنە بىر قېتىم.

ثَانٍ م ثَانِيَةٌ: ئىككىنچى.

ثَانِيَةٌ ج ثَوَانٍ: سېكۇنت.

ثَانِي عَشَرَ: ئون ئىككىنچى.

ثَائِبٌ: يامغۇرلۇق بوران.

ثَائِرٌ: قىساسچى، ئىنتىقام ئالغۇچى، ئىنقىلابچى، قوزغىلاڭچى.

«خَرَجَ مِنَ الْإِجْتِمَاعِ ثَائِرًا كَالْبُرْكَانِ»: ئۇ يىغىندىن يانار تاغدەك ئېتىلىپ چىقتى.

ثَائِرَةٌ ج ثَوَائِرُ: غەليان، پاراكەندىچىلىك.

ثُوَّاجُ الْغَنَمِ: قوينىڭ مەرىشى.

ثَادَةٌ: سېمىز، سېمىزلىك.

ثُؤَاطٌ: زۇكام.

ثَئِبَ يَثْأَبُ ثَأَبًا الرَّجُلُ: ئەسنىدى.

ثَأَبٌ. ثُؤَبَاءُ: ئەسنەك؛ تىنجىق؛ بوروقتۇرمىلىق، دىمىق.

ثَأْثَأَ يُثَأْثِئُ ثَأْثَأَةً الشَّخْصُ: پىسە بولدى؛

«ص، س» ھەرپلىرىنى «ث» تەلەپپۇز قىلدى.

«ض، ز» ھەرپلىرىنى «ذ» ھەرپى بىلەن تەلەپپۇز قىلدى.

ثَأْثَأَ النَّارَ: ئوتنى ئۆچۈردى.

ثَأْثَأَ الْغَضَبَ: ئاچچىقىنى باستى.

ثَأْثَأَهُ عَنِ الْأَمْرِ: ئارىلاشتى (ئىشقا)، توستى، توختىتىپ قويدى.

ثَأْثَأَ الشَّيْءَ: يوقىتىدى، نېرى قىلدى؛ يوقاتتى.

ثَأْثَأَ الْجِمَالَ: تۆگىلىرنى سۇغاردى.

ثَأْثَأَ الْغَضَبُ: غەزىپى تىنچلاندى، بېسىقتى.

ثَأَجَ يَثْأَجُ ثَأْجًا الْغَنَمُ: قوي مەرىدى.

ثَئِدَ يَثْأَدُ ثَأَدًا النَّبْتُ: شەبنەم چۈشتى؛ ھۆل بولدى.

ثَئِدَ الرَّجُلُ: كىشى توڭدى، مۇزلىدى.

ثَئِدَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال دۆتلەشتى، كالۋالاشتى.

ثَئِدَتِ الْفَخْذُ: يوتىسى سەمىرىپ تولۇپ كەتتى.

ثَأْدٌ. ثَأَدٌ: پېپىمشقاق توپا، سېغىز توپا؛ شەبنەم؛ سەت ئىش.

مَكَانٌ ثَأْدٌ: زەي يەر، نەم يەر.

رَجُلٌ ثَئِدٌ: توڭغاق ئادەم.

ثَأْدَاءُ: چۆرە، دېدەك؛ ئاجىز؛ ئەخمەق؛ گالۋاڭ، دۆت.

ثَأْدَةٌ: سېمىز ئايال.

ثَأَرَ يَثْأَرُ ثَأْرًا الْقَتِيلَ أَوْ بِهِ: قىساس ئالدى، ئىنتىقام ئالدى.

«ثَأَرَ لِنَفْسِهِ مِنَ الْعَدُوِّ»: ئۆزى ئۆچۈن دۈشمەندىن ئۆچ ئالدى.

ثَأَرَ الْقَاتِلَ: قاتىلدىن ئۆچ ئالدى، قىساس ئالدى.

ثَأْرٌ ج ثَأرَاتٌ: قىساس، ئىنتىقام؛ خۇن تەلەپ قىلماق.

أَخَذَ بِثَأْرِهِ: ئۆچىنى ئالدى، ئىنتىقامىنى ئالدى.

هُوَ ثَأْرُ فُلَانٍ: ئۇ پالانىنىڭ رەقىبى.

أَخَذَ مِنْهُ الثَّأْرَ: ئۇنىڭدىن ئىنتىقام ئالدى.

«طَالِبُ الثَّأْرِ لَايَبْقَى عَلَى شَيْءٍ حَتَّى يُدْرِكَ ثَأْرَهُ»: ئۆچ ئالغۇچى ئۆچىنى ئالمىغۇچە توختىمايدۇ.

ثُؤْرَةٌ: قىساس، ئىنتىقام، ئۆچ ئېلىش.

ثَأْرِيٌّ: قىساسچى؛ قىساسچىلىق.

ثَئِطَ يَثْأَطُ ثَأَطًا اللَّحْمُ: گۆش سېسىپ قالدى، پۇراپ قالدى، بۇزۇلۇپ قالدى.

ثَئِطَ الرَّجُلُ: زۇكام بولۇپ قالدى.

ثَأْطَاءُ: ئەخمەق ئايال.

ثَأْطَةٌ: سېسىق پاتقاق، قارا لاي.

ثَأْطَةٌ مُدَّتْ بِمَاءٍ: ئوت ئۆستىگە ياغ چاچماق، ئېچىشقان يەرگە تۇز سەپمەك.

ثَأْلَلَ يُثَأْلِلُ ثَأْلَلَةً الْمَرَضُ: كېسەل تېرىسىگە

مۆدۈر چىققتى.

ثُؤْلِلَ جَسَدُهُ: بەدىنىگە سۆگەل چىققىپ قالدى.

ثُؤْلُولٌ ج ثَآلِيلُ: سۆگەل ؛ مۆدۈر ؛ ئەمچەك توپچىسى.

ثُؤْلُولَةٌ: مۆدۈر ؛ قاپارتقۇ ؛ ئەمچەك توپچىسى.

ثَأَي يَثْأَى ثَأْيًا الشَّيْءَ: بۇزۇپ قويدى.

ثَأَي بَيْنَ الْقَوْمِ: ئىغۋاگەرچىلىك قىلدى.

ثَأَى الْجِلْدَ: تېرىنى تەشتى ، تۆشۈك ئاچتى ؛ تىلدى ، كەستى ، ياردى.

ثَأَّهُ: ئاجىزلاشتۇردى.

ثَأْيٌ: تاتۇق ، پۇچۇق (قاچا - قۇچىنىڭ) ؛ ئاجىز.

ثَيِّدٌ: توڭغاق ئادەم.

ثَبَاتٌ: مۇستەھكەملىك ، قەتئىيلىك ، تەۋرەنمەسلىك ، تۇراقلىق، مۇقىم، پۇختا، ئەبەدىي، چىڭ تۇرماق ، داۋاملاشتۇرماق ؛ چىداملىق.

«**يَعْمَلُ الْحُكُومَةُ عَلَى ثَبَاتِ الْأَسْعَارِ**» : ھۆكۈمەت باھانى مۇقىملاشتۇرۇشقا ھەرىكەت قىلماقتا.

ثُبَاتٌ: باتۇر چەۋەنداز.

دَاءُ ثُبَاتٌ: كىشىنى مىدىر - سىدىر قىلدۇرماي-دىغان كېسەل.

ثِبَاتٌ ج أَثْبِتَةٌ: باغ ، تۆشلۈك.

ثِبَانٌ ج ثُبْنٌ و ثُبْنَةٌ: يانچۇق ، خالتا ، قاپ.

ثَبَّ يَثُبُّ ثَبًّا وثِبَابًا: مۇستەھكەم ئولتۇردى.

ثَبَّ الْأَمْرُ: تۈگىدى ، تامام بولدى ، پۈتتى.

ثَبَّى يُثَبِّي تَثْبِيَةً الشَّيْءَ: توپلىدى ، يىغدى ، دۆۋىلىدى.

ثَبَّى الْجَيْشَ: قوشۇن تەشكىللىدى.

ثَبَّى الْمَالَ: مالنى ساقلىدى ، كۆپەيتتى.

ثَبَّاهُ: مەدھىيىلىدى ، ئۇلۇغلىدى.

ثَبَّا اللّٰهُ لَهُ النِّعَمَ: ئاللاھ ئۇنىڭغا ئىنئام قىلدى ، ئۇنىڭغا نېمەت ئاتا قىلدى.

ثَبَّى عَلَى الْأَمْرِ: ئىزچىل بولدى.

ثَبَّى فُلَانٌ: دادىسىنىڭ ئىزىدا ماڭدى.

ثَبَّتَ يُثَبِّتُ تَثْبِيتًا الْمُوَظَّفَ: خىزمەتچىنى مۇقىملاشتۇردى ، تۇراقلاشتۇردى.

ثَبَّتَ فِي وَجْهِهِ: چىڭ تۇردى؛ كۈچەيتتى ؛ ئىسپاتلىدى ، ئېنىقلىدى ، دەلىللىدى.

ثَبَّتَ الْأَسْعَارَ: باھانى تۇراقلاشتۇردى.

ثَبَّتَ قِيمَةَ الْعُمْلَةِ: پۇلنىڭ قىممىتىنى مۇقىملاشتۇردى.

ثَبَّتَ الشَّيْءَ : تەۋرەنمەس قىلدى.

ثَبَّتَ الْمِنْضَدَةَ: ئۈستەلنى مىدىرلىماس قىلدى.

ثَبَّتَ الشَّخْصَ: ئىرادىلىك قىلدى.

ثَبَّتَ الذَّنْبَ عَلَى فُلَانٍ: جىنايەتنى ئارتتى ، جىنايەتنى ئىسپاتلىدى.

ثَبَّتَ الذَّاتِيَّةَ أَوِ الشَّخْصِيَّةَ : سالاھىيىتىنى ئېنىقلىدى.

ثَبَّتَ الشُّرْعَةَ : تېزلىكنى تۇراقلاشتۇردى ، سۈرئەتنى تىزگىنلىدى.

«**يُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ**» : ئاللاھ مۆمىنلەرنى مۇستەھكەم ئىماندا مەھكەم تۇرغۇزىدۇ.

ثَبَّتَ قَلْبَهُ: قەلبىنى تىنچلاندۇردى ، خاتىرجەم قىلدى.

ثَبَّجَ يُثَبِّجُ تَثْبِيجًا الْخَطَّ: خەتنى قالايمىقان يازدى، قول ئۇچىدا يازدى.

ثَبَّجَ الْكَلَامَ: قالايمىقان سۆزلىدى ، ئېگىز - پەس سۆزلىدى.

ثَبَّطَ يُثَبِّطُ تَثْبِيطًا ـ هُ عَنِ الْأَمْرِ: ئىشتىن توستى ، توسقۇنلۇق قىلدى ، چەكلىدى.

ثَبَّطَ عَزْمَهُ أَوْ هِمَّتَهُ: ئىرادىسىنى بوشىتىۋەتتى.

«**وَلَكِنْ كَرِهَ اللّٰهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ**» «قرآن» : لېكىن ئاللاھ ئۇلارنىڭ چىقىشىنى ياقتۇرمىدى، (ئۇلارنىڭ دىللىرىغا ھورۇنلۇقنى سېلىپ) ئۇلارنىڭ ئىرادىسىنى سۇندۇردى.

ثَبَّطَ عَنْ سَعْيِهِ: تىرىشچانلىقىغا توسقۇنلۇق قىلدى، دەخىل قىلدى.

«**يَمُرُّ الْعَالَمُ الْعَرَبِيُّ بِظُرُوفٍ تُثَبِّطُ الْهِمَمَ**» : ئەرەب دۇنياسى ئىرادىنى بوشاشتۇرىدىغان ۋەزىيەتنى بېشىدىن كەچۈرمەكتە.

ثَبَتَ يَثْبُتُ ثَبَاتًا وَ ثُبُوتًا الشَّخْصُ: مەزمۇت

بولدى ؛ بەرقارار بولدى ، مۇستەھكەم تۇردى.

ثَبَتَ عَلَى الْعَمَلِ: ئىشنى داۋاملاشتۇردى ؛ ئىشتا چىڭ تۇردى.

ثَبَتَ بِالْمَكَانِ: مۇقىم تۇردى.

ثَبَتَ لَهُ: دادىل تاقابىل تۇردى.

ثَبَتَ فِي وَجْهِهِ: دادىل تاقابىل تۇردى.

ثَبَتَ الْخَبَرُ وَنَحْوُهُ: خەۋەرى ئېنىق بولدى.

ثَبَتَ عَلَى الشَّيْءِ: داۋاملاشتۇردى.

«إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا» «قۇرئان» : ئى مۆمىنلەر! بىر جامائەگە (يەنى دۈشمەن قوشۇنىغا) ئۇچراشقان چېغىڭلاردا ساباتلىق كۆرسىتىڭلار.

«ثَبَتَتِ التُّهْمَةُ عَلَيْهِ» : جىنايەت ئىسپاتلاندى.

ثَبُتَ يَثْبُتُ ثُبُوتَةً وثَبَاتَةً الْمَرْأُ: ئىرادىلىك بولدى ، دادىل بولدى ، قەتئىي بولدى.

ثَبُتَتْ عَلَيْهِ الْجَرِيمَةُ: جىنايىتى بېكىتىلدى ، جىنايىتى ئىسپاتلاندى ، جىنايىتى مۇقىملاشتى.

ثَبْتٌ: ئىشەنچلىك ، قەتئىي ، چىڭ.

ثَبْتُ الْجَنَانِ لاَيَزِلُّ بِهِ اللِّسَانُ: پاراسەتلىك ئادەم، سۆزىدىن كەتكۈزۈپ قويمايدۇ.

قَائِدٌ ثَبْتٌ: باتۇر قوماندان.

زَعِيمٌ ثَبْتٌ: دانا داھىي.

ثَبَتٌ ج أَثْبَاتٌ: پاكىت ، دەلىل ، ئىسپات ، ئىشەنچلىك؛ مۇندەرىجە.

رَجُلٌ ثَبَتٌ: ئىشەنچلىك ئادەم.

ثَبَتُ الْمُحَدِّثِ: مۇھەددىسنىڭ ئۆزى رىۋايەت قىلغان ھەدىسلەرنىڭ ۋە ئۇستازلىرىنىڭ ئىسىملىرى جەملەنگەن توپلام.

ثَبَتُ الْكَلِمَاتِ وَ مَعَانِيْهَا: سۆزلۈكلەر ۋە ئۇلارنىڭ مەنىلىرىنىڭ مۇندەرىجىسى.

ثَبَتُ الأَعْلاَمِ: ئاتاقلىق شەخسلەر مۇندەرىجىسى.

ثُبَةٌ ج ثُبَاتٌ وَ ثُبُوتٌ: يىلقا ، ئاتلار توپى ؛ ئادەملەر توپى ؛ كۆلنىڭ ئوتتۇرىسى.

ثَبَجَ يَثْبُجُ ثَبْجًا الْخَطَّ: خەتنى قالايمىقان يازدى.

ثَبَجَ الْكَلاَمَ: مۇجمەل گەپ قىلدى.

ثَبَجَ يَثْبِجُ ثَبْجًا وثُبُوجًا: يۈكۈنۈپ ئولتۇردى ، تىزلىنىپ ئولتۇردى.

ثَبَجٌ ج أَثْبَاجٌ: ئوتتۇرىسى ، ئوتتۇرا قىسمى ، مەركىزىي ؛ ئارىسى ، ئىچى، قالايمىقان خەت، تۈتۈق خەت، يۇقىرى قىسمى، قالايمىقان سۆز.

ثَبَجُ الْبَحْرِ: دېڭىز ئوتتۇرىسى ؛ دېڭىز يۈزى.

ثَبَرَ يَثْبُرُ ثَبْرًا: ھەيدىۋەتتى ، قوغلىۋەتتى.

ثَبَرَهُ عَنِ الشَّيْءِ: توستى ، مەنئى قىلدى.

ثَبَرَ يَثْبُرُ ثُبُورًا الشَّيْءَ: ۋەيران قىلىۋەتتى ، ھالاك قىلىۋەتتى ؛ بۇزۇۋەتتى.

ثَبَرَ الْمَرْأُ: ھالاك بولدى ، يوقالدى ، ۋەيران بولدى ، خاراب بولدى.

ثَبَطَ يَثْبُطُ ثَبْطًا الشَّخْصَ عَنِ الْعَمَلِ: توسقۇنلۇق قىلدى.

ثَبَطَهُ عَلَى الأَمْرِ: بىلدۈردى ، چۈشەندۈردى، خەۋەر قىلدى.

ثَبَطَ الْعَزْمَ: ئىرادىسىنى بوشىتىۋەتتى ، بەل قويغۇزۇۋەتتى ؛ سوغۇق سۇ سەپتى ، روھىنى چۈشۈردى.

«لاَتَسْتَطِيعُ أَيَّةُ صُعُوبَاتٍ أَنْ تَثْبُطَ هِمَّتَنَا مَهْمَاكَانَتْ» : ھەرقانداق قىيىنچىلىق بىزنى باش ئەگدۈرەلمەيدۇ.

ثَبِطَ يَثْبَطُ ثَبَطًا: ئاجىزلىدى ؛ دىتسىز بولدى، بولۇمسىز بولدى.

ثُبْنَةٌ ج ثُبَنٌ: سېۋەت.

ثُبُوتٌ: قەتئىيلىك ، ئىشەنچلىك ، تەۋرەنمەسلىك.

عَدَمُ الثُّبُوتِ: تەۋرىنىش ، تۇراقسىزلىق ، ئارسالدىلىق.

ثُبُوتُ الشَّهْرِ: يېڭى ئاينىڭ چىققانلىقىنىڭ ئىسپاتى.

ثُبُوتِيٌّ: ئىشەنچلىك ، مۇستەھكەم.

وَثَائِقُ ثُبُوتِيَّةٌ: ئىشەنچلىك ھۆججەتلەر.

ثُبُورٌ: ھالاكەت ، ئۆلۈم.

«لاَتَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا» «قۇرئان» : بۈگۈن سىلەر بىر ئۆلۈمنى ئەمەس ،

تالاي ئۇلۇملەرنى تىملەشكەلار.

ثَادَى بِالْوَيْلِ وَالثُّبُورِ: داد ـ پەرياد كۆتۈردى.

دَعَى بِالْوَيْلِ وَالثُّبُورِ: داد ـ پەرياد كۆتۈردى.

ثَجَّ يَثُجُّ ثُجُوجًا الْمَاءُ: سۇ ئاقتى ، سەل كەلدى ، سۇ قۇيۇلدى.

ثَجَ يَثُجُّ ثَجًّا الْمَاءَ: سۇنى ئاققۇزدى.

ثَجَّاجٌ: قاتتىق يامغۇر ، قارا يامغۇر ، مول يامغۇر.

«وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا» ‹قرآن› : بۇلۇتلاردىن مول يامغۇر ياغدۇرۇپ بەردۇق.

ثَجَّلَ يُثَجِّلُ تَثْجِيلاً الشَّيْءَ: يوغىناتتى.

ثَجِلَ يَثْجَلُ ثَجَلاً : قورسىقى يوغىناپ ساڭگىلاپ كەتتى.

ثَجَمَ يَثْجُمُ ثَجْمًا ـ هُ: سۆزىنى ئاستىلاتتى.

ثَجَمَتِ السَّمَاءُ: يامغۇر قۇيۇۋەتتى.

ثَجِمَ يَثْجَمُ ثَجَمًا: تېز بېرىپ كەلدى.

ثَخَانَةٌ: زىچلىق ، قويۇقلۇق.

ثَخُنَ يَثْخُنُ ثُخُونَةً وَثَخَنًا وَثَخَانَةً الشَّيْءُ: قاتتىق بولدى، يىرىك بولدى ؛ يىرىكلەشتى، قويۇقلاشتى.

ثَخُنَ السَّائِلُ: سۇيۇقلۇق قويۇقلاشتى.

ثَخَنٌ: هارغىنلىق ، كېسەلمەنلىك ، ئۇيقۇسىزلىق.

ثَخِيْنٌ ج ثُخَنَاءُ: توم ؛ قويۇق؛ قېلىن ؛ يىرىك، قوپال.

اَلثَّخِيْنُ مِنَ الأَثْوَابِ: ئۇبدان توقۇلغان قېلىن كىيىم.

ثَخِيْنَةٌ ج ثَخِيْنَاتٌ: توم ؛ قويۇق؛ قېلىن ، قوپال.

ثَدَا يَثْدُوْ ثَدْوًا الشَّيْءَ: هۆللىدى ، هۆل قىلدى.

اَلثِّدَامُ: سۈزگۈچ.

ثَدَّمَ يُثَدِّمُ تَثْدِيْمًا الإِبْرِيقَ: سۈزگۈچ بېكىتتى.

ثَدَّى يُثَدِّي تَثْدِيَةً: ئۇزۇقلاندۇردى ، تائام بەردى.

ثَدَقَ يَثْدُقُ ثَدْقًاالْمَطَرُ: يامغۇر شارىلداپ ياغدى.

ثَدَقَ السَّحَابُ: يامغۇر قۇيۇلدى.

ثَدَقَ الْخَيْلَ: ئاتنى قويۇۋەتتى ، چاپتۇردى.

ثَدَقَ بَطْنَ الشَّاةِ: قوينىڭ قورسىقىنى ياردى.

ثَدْمٌ: كالامپاي ، سېمىز ؛ ئەخمەق ، دۆت ، گېپىنىڭ تۇتامى يوق.

ثَدِنَ يَثْدَنُ ثَدَنًا اللَّحْمُ: سېسىپ قالدى ، پۇراپ قالدى ؛ سەمرىپ كالامپايلىشىپ كەتتى.

ثَدْيٌ ج أَثْدَاءٌ وَأَثْدٍ وَثُدِيٌّ: ئەمچەك ، بىجىق.

ثَدْيُ الْحَيَوَانِ: هايۋاننىڭ يېلىنى.

ذَوَاتُ الثَّدْيِ: سۈت ئەمگۈزگۈچى هايۋانلار.

ثَدْيٌ صِنَاعِيٌّ : سوسكا.

ثَدْيَاءُ: كۆكسى يوغان ئايال.

ثَدْيِيٌّ : ئەمچەككە ئائىت.

عِلْمُ الثَّدْيِيَّاتِ: زوئولوگىيىنىڭ سۈت ئەمگۈچى هايۋانلارنى تەتقىق قىلىدىغان قىسمى.

ثَرَاءٌ: بايلىق ، پۇل ـ مال ، خەزىنە.

«وَجَدَالْمُرْتَشُونَ فِي ظِلِّ الْحُكْمِ الْحِمَايَةَ وَالثَّرَاءَ الْفَاحِشَ» : پارىخورلار هاكىمىيەتنىڭ سايىسى ئاستىدا قانات ئاستىغا ئېلىندى ۋە هارام بايلىق توپلىدى.

ثَرَبَ يَثْرِبُ ثَرْباً الْمَرِيضَ: كېسەلنىڭ كىيىمىنى سالدۇردى.

ثَرَبَهُ: مالامەت قىلدى ، تەنقىد قىلدى.

ثَرْثَارٌ: جاۋۇلداق ، ۋات ـ ۋات ، كوت ـ كوت، ۋالاقتەككۈر.

«أَبْغَضُكُمْإِلَيَّ الثَّرْثَارُونَالْمُتَفَيْهِقُونَ» ‹حديث› : ئاراڭلاردىكى تولا گەپ قىلىدىغان كوت–كوتلارنى مەن ئەڭ ياقتۇرمايمەن.

«هَذَا الرَّجُلُ حَقًّا رَجُلٌ ثَرْثَارٌ فَهُوَ دَائِمًا يَتَكَلَّمُ كَلاَمًا تَافِهًا سَخِيفاً» : بۇ ئادەم ۋالاقتەككۈر ئادەم بولۇپ ھەمىشە مەنىسىز سۆزلەرنى قىلىدۇ.

ثَرْثَرَ يُثَرْثِرُ ثَرْثَرَةً فِي الشَّيْءِ: ئارىلاشتۇرۇۋەتتى، ئۇماچ قىلىۋەتتى.

ثَرْثَرَ الشَّيْءَ: چېچىۋەتتى ، تارقىتىۋەتتى.

ثَرْثَرَ فِي الْكَلاَمِ: ۋالاقلىدى ، جاۋۇلدىدى ،

كاپشىدى.

ثَرْثَرَالطَّعَامَ: يېمەكلىكنى ئاربلاشتۇرۇۋەتتى.

ثَرْثَرَ فِي الطَّعَامِ: كۆپ تاماق يېدى.

ثَرَدَ يَثْرُدُ ثَرْدًا الْخُبْزَ: شورپىغا نان چىلىدى، ناننى ئوشاتتى.

ثَرِدَ يَثْرَدُ ثَرَدًا الشَّفَةُ: توشقان كالپۇك بولۇپ قالدى، كالپۇك يېرىلىپ كەتتى.

ثَرَّ يَثِرُّ ثَرًّا السَّائِلُ: مول بولدى ؛ قاتتىق يامغۇر ياغدى.

ثَرَّ الرَّجُلُ: كاپشىدى ، ۋالاقشىدى.

ثَرَّ لِشَيْءٍ: كېڭەيدى.

ثَرَّ الشَّيْءَ: كېڭەيتتى ، يايدى ، تارقاتتى.

ثَرَّتِ الْبِئْرُ: قۇدۇق سۈيى كۆپەيدى ، سۈيى ئەلۋەك بولدى.

ثَرَّتِ الْعَيْنُ: يېشى مول بولدى ، يېشى كۆپەيدى.

ثَرَّتِ السَّحَابَةُ: كەلكۈن دائىرىلىك يامغۇر ياغدى ، بۇلۇت يامغۇرنى قۇيۇۋەتتى.

ثَرٌّ ج ثِرَارٌ : ۋالاقتەككۈر ، كۆپ سۆزلەيدىغان.

فَرَسٌ ثَرٌّ: يۈگۈرۈك ئات ، چاپقۇر ئات.

اَلثَّرُّ: بۇلدۇقلاپ چىقىپ تۇرغان ؛ چېچىمۇېتىش ، مالىماتاڭ قىلىۋېتىش ؛ كەلكۈن.

اَلثَّرُّ مِنَ السَّحَابِ: سۈيى كۆپ بۇلۇت.

اَلثَّرُّ مِنَ الْمَطَرِ: تامچىلىدى؛ چوڭ يامغۇر.

اَلثَّرُّ مِنَ الْخَيْلِ: ئۇچقۇر ئات ، يورغا ئات.

مَطَرٌ ثَرٌّ: قاتتىق يامغۇر ؛ قارا يامغۇر.

شَاةٌ ثَرٌّ: سۈتلۈك ساغلىق.

«**اَلْأُمُّ يَنْبُوعٌ ثَرٌّ مِنَ الْحَنَانِ وَالْعَطَاءِ**» : ئانا كۆيۈمچانلىق ۋە سېخىيلىقنىڭ بۇلدۇقلاپ چىقىپ تۇرىدىغان بۇلىقىدۇر.

ثَرَّبَ يُثَرِّبُ تَثْرِيبًا الْمَرْأَ أَوْ عَلَيْهِ: ئەيىبلىدى ، مالامەت قىلدى ؛ كايىدى.

«**قَالَ لَاتَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللّٰهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِيْنَ**» «قرآن» : يۈسۈف ئېيتتى : «بۈگۈن سىلەر ئەيىبلەشكە ئۇچرىمايسىلەر ، ئاللاھ سىلەرنى كەچۈرسۇن ، ئاللاھ ئەڭ مەرھەمەتلىك زاتتۇر» .

ثَرَّبَ عَلَيْهِ فِعْلَهُ: يامان ئاقىۋىتىنى چۈشەندۈردى.

ثَرَّرَ يُثَرِّرُ تَثْرِيْرًا الْمَكَانَ: جاينى ھۆل قىلىۋەتتى، نەم قىلىۋەتتى.

ثَرِعَ يَثْرَعُ ثَرْعًا الرَّجُلُ: تۇساتتىن كەلدى ، چاقىرىلمىغان مېھمان بولۇپ كەلدى.

ثُرْغُلٌ: چىشى تۈلكە.

ثَرَمَ يَثْرِمُ ثَرْمًاالشَّخْصَ: ئۇرۇپ چىشىنى چۈشۈرۈۋەتتى ، چىشىنى تۆكۈۋەتتى.

ثَرِمَ يَثْرَمُ ثَرَمًا: چىشى چۈشۈپ كەتتى.

ثَرْوَاءُ: باي ئايال ، پۇلدار ئايال.

ثَرْوَةٌ ج ثَرَوَاتٌ: بايلىق ، پۇل ـ مال ، خەزىنە.

ثَرْوَةٌ طَبِيعِيَّةٌ: تەبىئىي بايلىق.

ثَرْوَةٌ قَوْمِيَّةٌ: دۆلەت بايلىقى ، مىللىي بايلىق.

ثَرْوَةٌ مَائِيَّةٌ: سۇ مەھسۇلاتلىرى بايلىقى.

ثَرْوَةٌ مَادِّيَّةٌ: ماددىي بايلىق.

أَهْلُ الثَّرْوَةِ وَ أَصْحَابُهَا: بايلار.

ثَرْوَةٌ رُوحِيَّةٌ: مەنىۋى بايلىق.

ثَرْوَةٌ أَدَبِيَّةٌ: ئەدەبىي بايلىق.

ثَرْوَةٌ لُغَوِيَّةٌ: تىل بايلىقى.

«**اَلْعَالَمُ الْعَرَبِيُّ غَنِيٌّ بِثَرْوَتِهِالْمَادِيَّةِوَالْبَشَرِيَّةِ**» : ئەرەب دۇنياسى ماددىي بايلىق ۋە ئادەم بايلىقى بىلەن باي ھېسابلىنىدۇ.

ثَرُورٌ: ۋاتىلداق ئايال ؛ پىتنىخور ئايال.

ثَرِيَ يَثْرَى ثَرَاءً الشَّخْصُ: بېيىدى ، مالدار بولدى ، پۇل ـ مېلى كۆپەيدى.

ثَرِيَتِ الْأَرْضُ: زېمىن ھۆللىشىپ يۇمشاپ كەتتى.

ثَرِيَ بِالشَّيْءِ: خۇشاللاندى.

ثَرًى: زەي يەر ، نەم يەر ، خەزىنە ، زېمىن

«**لَهُ مَافِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَاتَحْتَ الثَّرَى**» «قرآن» : ئاسمانلاردىكى ، زېمىنلاردىكى ، ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى ۋە يەر ئاستىدىكى شەيئىلەرنىڭ ھەممىسى ئاللاھنىڭ.

-دۇر.

«كَالْفَرْقِ بَيْنَ الثَّرَى وَالثُّرَيَّا» : ئاسمان - زېمىن پەرق بار ، ئاسمان - زېمىن پەرقلىنىپ تۇرىدۇ.

طَيَّبَ اللّٰهُ ثَرَاهُ: ئاللاھ ئۇنى قەبرىسىدە خاتىرجەم ياتقۇزغاي (ئۆلگەن ئادەمگە قارىتا دۇئا ئورنىدا ئىشلىتىلىدىغان سۆز بولۇپ، ئاللاھ ئۇنىڭغا كەڭ رەھمەت قىلسۇن دېگەن مەنىدە.)

أَيْنَ الثَّرَى مِنَ الثُّرَيَّا: ئاسمان - زېمىن پەرقلىق.

ثَرِيدٌ. ثَرِيدَةٌ ج ثَرَائِدُ: شورپىغا چىلانغان نان ؛ شورپا ۋە گۆشنىڭ بىرلىكتە ئومۇمىي ئاتىلىشى.

ثَرِيٌّ: باي ، مالدار ، زەردار ، دۆلەتمەن.

ثُرَيَّا: يۇلتۇزلار تۈركۈمى (ھۈكەر يۇلتۇز.)

ثُرَيَّا ج ثُرَيَّاتٌ: كۆپ لامپىلىق ئاسما چىراغ.

ثُعَالَةٌ: چىشى تۈلكە.

ثَعَبَ يَثْعَبُ ثَعْبًا الْمَاءَ: سۇنى ئاققۇزدى ؛ سۇنى تەپچىرەتتى ؛ سۇنى باشلىدى.

ثُعْبَانٌ ج ثَعَابِينُ: چوڭ ئۇزۇن يىلان ؛ ئەجدىھا.

«فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ» (قرآن) : مۇسا ھاسىسىنى تاشلىۋىدى ، ئۇ ناگاھان ئاشكارا بىر ئەجدىھاغا ئايلاندى.

ثُعْبَانُ السَّمَكِ: يىلان بېلىق.

ثُعْبَانُ الْمَاءِ: يىلان بېلىق ؛ سۇ يىلىنى.

ثَعْلَبٌ ج ثَعَالِبُ: تۈلكە.

دَاءُ الثَّعْلَبِ: چاچ چۈشۈش كېسىلى.

ثُعْلُبَانٌ: ئەركەك تۈلكە.

ثَعْلَبَةٌ: چىشى تۈلكە.

بَنُو ثَعْلَبَةَ: ئەرەبلەرنىڭ بىر قەبىلىسى.

«بِكُلِّ وَادٍ أَثَرٌ مِنَ الثَّعْلَبَةِ» : نەگىلا بارساڭ قازاننىڭ قۇلىقى تۆت ؛ دۇنيادىكى قاغىنىڭ ھەممىسى قارا.

ثَعْلَبِيٌّ: تۈلكىدەك.

ثَغَا يَثْغُو ثُغَاءً الْخَرُوفُ: پاخلان مەرىدى.

ثُغَاءٌ: قوينىڭ مەرىشى.

«مَا بِالدَّارِ ثَاغٍ وَلَارَاغٍ» : ئۆيدە ھېچ ئادەم يوق.

مَا لَهُ ثَاغِيَةٌ وَلَارَاغِيَةٌ: ئۇنىڭ ھېچ نەرسىسى يوق.

ثَغَبَ يَثْغِبُ ثَغْبًا الشَّاةَ: قوينى بوغۇزلىدى.

ثَغَبَهُ بِالرُّمْحِ: نەيزە سانجىدى.

ثَغِبَ يَثْغَبُ ثَغَبًا الثَّلْجُ: قار ئېرىدى.

ثَغِبَ الدَّمُ: قان ئاقتى.

ثَغْثَاغٌ: بۇزۇپ سۆزلىگەنلىكى ئۈچۈن سۆزىنى ئۇققىلى بولمايدىغان ئادەم.

ثَغَرَ يَثْغَرُ ثَغْرًا الْإِنَاءَ: قاچىغا تۆشۈك ئاچتى، ئېغىز ئاچتى ؛ سۇندۇردى.

ثَغَرَ سِنَّهُ: چىشىنى تارتقۇزدى.

ثَغَرَ الْجِدَارَ: تۆشۈك ئاچتى.

ثَغَرَ الثُّلْمَةَ: يوچۇقنى ئەتتى ، يوچۇقنى تولدۇردى.

ثُغِرَ: ئاغزىغا ئۇرۇلۇپ ماكچايتىۋېتىلدى ؛ ئۇدۇل چىشى چۈشۈپ كەتتى.

ثُغِرَ الْوَلَدُ: ئۇدۇل چىشى چۈشۈپ كەتتى ، كاماك بولۇپ قالدى.

ثَغْرٌ ج ثُغُورٌ: ئېغىز ؛ ئۇدۇل چىش ؛ يورت ؛ بوغاز (دېڭىزنىڭ) ؛ چېگرىسىدىكى جاي . دېڭىز بويىدىكى شەھەر ؛ چېگرا رايون ؛ تارساي ؛ قىستاڭ ؛ قاپتال.

ثَغْرُ السَّرْجِ: قوشقۇن.

ثُغْرَةٌ ج ثُغَرٌ وَثُغُرَاتٌ: تۆشۈك ، دەز ، يوچۇق ، يېرىق ، ئاراش.

فَتَحَ ثُغْرَةً: يوچۇق ئاچتى.

«سَدَّ ثُغْرَةً فِي الْخُطُوطِ الدِّفَاعِيَّةِ» : مۇداپىئە لىنىيىسىدىكى بىر يوچۇقنى ئەتتى.

«نَفْتَقِرُ إِلَى الْهَيْئَاتِ الْقَادِرَةِ عَلَى سَدِّ ثُغْرَاتٍ فِي حَيَاتِنَا الْعِلْمِيَّةِ» : بىز ئىلمىي، ھاياتىمىزدىكى يوچۇقلارنى ئېتەلەيدىغان ئورگانلارغا موھتاجمىز.

ثَغِمَ يَثْغَمُ ثَغَمًا اللَّوْنُ: ئاقاردى.

ثَغِمَ الْكَلْبُ: ئىت غالجىرلاشتى.

اَلثَّغِمُ: غالجىر ئىت.

اَلثَّغِيَّةُ: ئاچلىق؛ چۆلدەرەپ قالغان جاي.

ثَفَا يَثْفُو ثَفْوًا هُ: ئۆنىڭغا ئەگەشتى؛ قوغلاپ ھەيدىۋەتتى.

اَلثَّفَافِيدُ: گىرەلىشىپ كەتكەن ئاق بۇلۇتلار؛ كىيىم ئەستىرى.

ثِفَالٌ ج ثُفُلٌ: خامىپا (تۈگمەن تېشىنىڭ ئاستى تەرىپىدىكى ئۇن چۈشىدىغان جاي.)

ثَفَدَ يَثْفِدُ تَثْفِيدًا الثَّوْبَ: كىيىمنى ئەستەرلىدى.

ثَفَرَ يَثْفِرُ تَثْفِيرًا الدَّابَّةَ: ئۇلاقنى ھەيدىدى.

ثَفَلَ يَثْفُلُ ثَفْلاً الشَّيْءَ: چاچتى، توزۇتتى.

ثُفْلٌ ج أَثْفَالٌ: دۇغ، تىرىپ.

ثَفِنَ يَثْفَنُ ثَفَنًا يَدُهُ: قولى قاپىرىپ يىرىكلىشىپ كەتتى.

ثَفَنَ يَثْفِنُ ثَفْنًا: ئىتتىردى؛ ئەگەشتى، تەپتى.

ثَفَنَتِ النَّاقَةُ: تۆگە تەپتى.

ثَفِنَةٌ ج ثَفِنَاتٌ: كۆپچىلىك؛ تىز (پۇتنىڭ).

ثِقَابٌ. ثُقُوبٌ ج ثُقْبٌ: سەرەڭگە.

ثَقَافٌ: زېرەك ئايال.

ثَقَافَةٌ: مەدەنىيەت.

وَزَارَةُ الثَّقَافَةِ: مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى.

اَلثَّقَافَةُ الْبَدَنِيَّةُ: تەنھەرىكەت.

اَلثَّقَافَةُ الْمُضَادَّةُ: ئەنئەنىۋى مەدەنىيەت ئورنىغا دەسسەشكە ئۇرۇنغان مەدەنىيەت خاھىشى.

اَلثَّقَافَتَانِ: ئىلمىي ۋە ئەدەبىي مەدەنىيەتتىن ئىبارەت ئىككى مەدەنىيەت.

ثَقَافِيٌّ: مەدەنىي، مەدەنىيەتكە مەنسۇپ.

تَبَادُلٌ ثَقَافِيٌّ: مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش.

مُلْحَقٌ ثَقَافِيٌّ: كونسۇلخانا مەدەنىيەت ئىشلىرى بۆلۈمى؛ كونسۇلخانىدىكى مەدەنىيەت ئىشلىرىغا مەسئۇل ئەمەلدار.

مُسْتَشَارٌ ثَقَافِيٌّ: كونسۇلخانا مەدەنىيەت مەسلىھەتچىسى.

نَشَاطٌ ثَقَافِيٌّ: مەدەنىي پائالىيەت.

اَلْقِيَمُ الثَّقَافِيَّةُ: مەدەنىي قىممەت.

اَلْعَلَاقَاتُ الثَّقَافِيَّةُ: مەدەنىيەت ئالاقىسى.

ثَقَبَ يَثْقُبُ ثُقُوبًا ـ تِ النَّارُ: ئوت ياندى.

ثَقَبَ الرَّأْيُ وَنَحْوُهُ: پىكرى توغرا بولدى.

ثَقَبَ كَوْكَبٌ وَنَحْوُهُ: يۇلتۇز يورۇدى.

ثَقْبٌ ج أَثْقُبٌ و ثُقُوبٌ وَأَثْقَابٌ: تۆشۈك، كامار، سۆڭگۈچ.

ثَقْبُ الْإِبْرَةِ: يىڭنە تۆشۈكى.

ثَقْبُ الْبَابِ: ئىشىك يوچۇقى.

ثِقَةٌ ج ثِقَاتٌ: ئىشەنچلىك.

«اَلصِّدْقُ دَاعٍ إِلَى الثِّقَةِ»: راستچىللىق ئىشەنچكە دەۋەت قىلىدۇ.

«لَهُ ثِقَةٌ بِالنَّجَاحِ»: ئۇنىڭ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشىغا ئىشەنچى بار.

رَجُلٌ ثِقَةٌ: ئىشەنچلىك ئەر.

اِمْرَأَةٌ ثِقَةٌ: ئىشەنچلىك ئايال.

أَهْلُ الثِّقَةِ: ئىشەنچلىك ئادەملەر.

اَلثِّقَةُ بِالنَّفْسِ: ئۆزىگە ئىشىنىش.

عَالِمٌ ثِقَةٌ: ئىشەنچلىك ئالىم.

عَدَمُ الثِّقَةِ: ئىشەنچسىز.

ثَقِفَ يَثْقَفُ ثَقَفًا الشَّخْصُ: زېرەك بولدى، ماھىر بولدى، ئۇستا بولدى.

ثَقِفَ يَثْقَفُ وَثَقُفَ يَثْقُفُ ثَقْفًا: ئېرىشتى، يېتىشتى؛ تېز چۈشىنىۋالدى.

«فَإِمَّا تَثْقَفَنَّهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرِّدْ بِهِمْ مَنْ خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ» «قرآن»: ئەگەر ئۇرۇشتا ئۇلار ئۈستىدىن غەلىبە قىلساڭ، ئارقىدىكىلەرنىڭ قېچىشى ۋە ئىبرەت ئېلىشى ئۈچۈن ئۇلارنى قاتتىق جازالىغىن.

ثَقِفَ الْعِلْمَ: ئىلىمنى پۇختا ئىگىلىدى.

ثَقِفَ الشَّيْءَ: قولغا كەلتۈردى.

ثَقِفَ الْخَلُّ: سىركە ئاچچىق بولۇپ كەتتى.

ثَقِفَ الْحَدِيثَ: گەپنى تېز چۈشىنىۋالدى.

ثَقِفَ الصِّنَاعَةَ: ھۈنەرنى تېز ئۆگىنىۋالدى.

ثَقْفٌ: ئەقىللىق، چېچەن، زېھنى ئۆتكۈر.

ثَقِفٌ: ئەقىللىق ، چىچەن.

ثَقْفٌ: ئېرىشمەك، يېتىشمەك.

ثَقَّبَ يُثَقِّبُ تَثْقِيبًا الشَّيْءَ: تەشتى ، تۆشۈك ئاچتى.

ثَقَّبَ النَّارَ: ئوتنى ياندۇردى.

ثَقَّبَ الْبِرْمِيلَ: تۆڭنى تەشتى.

ثَقَّبَ الطَّائِرُ: قۇش ئەگىدى ، قۇش پەرۋاز قىلدى.

ثَقَّفَ يُثَقِّفُ تَثْقِيفًا الشَّيْءَ: رۇسلىدى ، تۈزلىدى.

ثَقَّفَ التِّلْمِيذَ: شاگىرت تەربىيىلىدى.

ثَقَّفَ عَقْلَهُ: ئەقلىنى ئۆستۈردى.

ثَقَّلَ يُثَقِّلُ تَثْقِيلاً الْحِمْلَ ونَحْوَهُ: يۈك قاتارلىقلارنى ئېغىرلاشتۇردى.

ثَقَّلَ الْحَرْفَ: ھەرپنى تەشدىدلىك ئوقۇپ تەلەپپۇز قىلدى.

ثَقَّلَ عَلَيْهِ: چۆچۈتتى ؛ زىممىسىگە ئالغۇزدى، ئۈستىگە ئارتتى.

ثَقُلَ يَثْقُلُ ثَقْلاً و ثِقَالَةً الشَّيْءُ: ئېغىرلاشتى ، ئېغىرلىشىپ كەتتى ، ۋەزنى بېسىپ كەتتى ، ئېغىر كەلدى.

ثَقُلَ الرَّجُلُ: تەمكىن بولدى ، ئېغىر - بېسىق بولدى.

ثَقُلَ الْمَرِيضُ: كېسەل ئېغىرلاشتى.

ثَقُلَ الْقَوْلُ: سۆز ئېغىر كەلدى.

ثَقُلَ السَّمْعُ: قۇلاق ئېغىرلاشتى.

ثَقُلَ الْأَمْرُ عَلَى النَّفْسِ: قىيىن كەلدى ، قىيىن تۇيۇلدى ، ئېغىر كەلدى.

ثَقُلَ لِسَانُهُ: تىلى ئېغىرلاشتى.

ثَقُلَ عَنِ الشَّيْءِ: سۆرەلمىلىك قىلدى.

ثَقُلَتْ يَدُهُ: قولى ئاجىزلاشتى.

ثَقُلَتِ الْحَامِلُ: ھامىلدارلىقى بىلىندى.

«يَثْقُلُ بَعْضُ النَّاسِ عَنِ الْعَمَلِ بِغَيْرِ رِقَابَةٍ أَوْحِسَابٍ» : نازارەت قىلىش ياكى ھېسابلىشىش بولمىغانلىقتىن بەزىلەر خىزمەتتە سۆرەلمىلىك قىلماقتا.

«فَأَمَّامَنْ ثَقُلَتْمَوَازِينُهُفَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ» ‹قرآن› : تارازىسى ئېغىر كەلگەن ئادەمگە كەلسەك ، ئۇ كۆڭۈللۈك تۇرمۇشتا بولىدۇ.

«يَثْقُلُ عَلَى الْأَبِيِّ أَنْ يَطْلُبَ الْمُسَاعَدَةَ» : غۇرۇرى بار ئادەمگە باشقىلاردىن ياردەم تىلەش ئېغىر كېلىدۇ.

ثَقُلَ الشَّيْءُ: يوشۇرۇندى ، مەخپىي بولدى.

ثِقْلٌ ج أَثْقَالٌ: ئېغىر ، ئېغىرلىق مىقدارى ، ئېغىر يۈك ، ۋەزنى ئېغىر؛ مەسئۇلىيەت.

اَلثِّقْلُ النَّوعِيُّ: نىسبەت سېلىشتۇرما ئېغىرلىق.

مِيْزَانُ الثِّقْلِ النَّوْعِيِّ: ئېغىرلىق ئۆلچىگۈچ ، بارومېتىر.

مَرْكَزُ الثِّقْلِ: ئېغىرلىق مەركىزى.

رَفْعُ الْأَثْقَالِ: ئېغىرلىق كۆتۈرۈش.

حَمْلُ الْأَثْقَالِ: ئېغىرلىق كۆتۈرۈش.

أَثْقَالُ الْأَرْضِ: يەر ئاستى بايلىقلىرى.

ثَقَلٌ ج أَثْقَالٌ : يۈك - تاق.

«وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا» ‹قرآن› : زېمىن (قويىندىكى) يۈكلىرىنى (يەنى مەدەنلەر ، ئۆتلار ، ئۆلۈكلەرنى) چىقارغاندا.

اَلثَّقَلاَنِ: ئىنسانلار ۋە جىنلار.

«سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَا الثَّقَلاَنِ» ‹قرآن› : (ئى ئىنسانلار ! ۋە جىنلار جامائەسى !)سىلەردىن (يەنى سىلەرنىڭ ئەمەللىرىڭلاردىن) ھېساب ئېلىشقا يۈزلىنىمىز.

ثَقَلَةٌ: يۈك ـ تاق.

ثِقْلَةٌ: يۈك ـ تاق.

اَلثُّقُوبُ: سەرەڭگە.

ثَقِيبٌ: قىپقىزىل؛ سۇتلۇك تۆگە.

ثَقِيفٌ: ئەقىللىق ، ماھىر ، ئۇستا ، قولى ئەپچىل.

ثَقِيلٌ ج ثِقَالٌ وَ ثُقَلاَءُ: ئېغىر؛ قاتتىق ؛ سالماق؛ سۆرەلمە؛ قىيىن؛ بىر خىل يېقىمسىز مۇزىكا.

«هَذَا الشَّاىُ ثَقِيلٌ جِدًّا، فَأَضِفْ إِلَيْهِ بَعْضَ الْمَاءِ»

السَّاخِنِ مِنْ قَضِيلِكَ» : بۇ چاي ناھايىتى قىينىق بولۇپ كېتىپتۇ ، بۇنىڭغا ئازراق قايناقسۇ قويۇۋەتسىڭىز.

ثَقِيْلُ الدَّمِ: كىشىنى بىزار قىلىدىغان ، زېرەكەرلىك.

ثَقِيْلُ الرُّوحِ: سۆرەلمە ، دۆت ، قاشالڭ.

ثَقِيْلُ الأُذُنِ: قۇلىقى ئېغىر.

ثَقِيلُ السَّمْعِ: قۇلىقى ئېغىر.

نَوْمُهُ ثَقِيْلٌ: ئۇيقۇسى قاتتىق.

ثَقِيْلُ الظِّلِّ: زېرىكەرلىك ، كىشىنى زېرىكتۈرىدىغان.

ثَقِيْلُ الْفَهْمِ: گالۋالڭ ، كالۋا ، دۆت.

ثَقِيْلٌ عَلَى السَّمْعِ: زېرىكەرلىك ، كىشىنى زېرىكتۈرىدىغان ، قۇلاقتا مۇشت ئۆزغاندەك.

ثَقِيْلُ الْهَضْمِ: ئاسان سىڭمەيدىغان ، ئاشقازانغا ئېغىر كېلىدىغان.

ثَقِيْلٌ عَلَى الْمَعِدَةِ: تېز سىڭمەيدىغان ، ھەزىم قىلىنىشى ئېغىر.

«وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا» «قرآن» : كەلگۈسىدىكى قىيىن بىر كۈنگە (يەنى قىيامەتكە) سەل قارايدۇ.

صِنَاعَةٌ ثَقِيْلَةٌ: ئېغىر سانائەت.

ثَكِلَ يَثْكَلُ ثَكَلًا وثُكْلًا الْوَلَدَ أَوِ الْحَبِيْبَ: بالىسىنى ياكى سۆيۈملۈك ئادىمىنى يوقاتتى ، ئايرىلدى.

ثَكِلَتْهُ أُمُّهُ: ئۆلگۈر.

ثَكْلَانُ: بالىسىنى يوقاتقان ئاتا، بالىسى ئۆلۈپ قالغان ئاتا.

ثَكْلَى ج ثَكَالَى: بالىسىنى يوقاتقان ئانا.

ثَكَمَ يَثْكُمُ ثَكَمًاالْأَمْرَ: بىرگە بولدى ، ئايرىلمىدى.

ثَكَمَ بِالْمَكَانِ: ماكانلاشتى ، ئولتۇراقلاشتى ، تۇرۇپ قالدى.

ثَكَمَ الْأَثَارَ: ئىز قوغلىدى.

ثَكَمَ لَهُ الْأَمْرَ: چۈشەندۈردى.

اَلثُّكْمَةُ ج ثُكَمٌ: يولنىڭ ئوتتۇرىسى.

ثُكْنَةٌ ج ثُكَنٌ و ثُكْنَاتٌ: لاگېر ، گازارما ؛ بىر توپ (ئادەم) ؛ بايراق ، ئەلەم ؛ كەپتەر تويى؛ بويۇنغا ئاسىدىغان زىننەت بۇيۇملىرى.

ثُكْنَةُ الْجُنُودِ: ھەربىي لاگېر.

«عَادَتْ قُوَّاتُ الْجَيْشِ إِلَى ثُكْنَاتِهَا بَعْدَ اسْتِتَابِ الْأَمْنِ فِي الْبِلَادِ» : مەملىكەتتە تىنچلىق ئورنىتىلغاندىن كېيىن ھەربىي قوشۇن ئۆز گازارمىلىرىغا قايتتى.

ثَلَاثٌ م ثَلَاثَةٌ: ئۈچ.

ثَلَاثَةُ أَضْعَافٍ: ئۈچ ھەسسە.

ثَلَاثَ عَشَرَةَ م ثَلَاثَةَ عَشَرَ: ئون ئۈچ.

مِنْ ثَلَاثِ نُسَخٍ: ئۈچ نۇسخىدىن.

«جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلاً أُوْلِي أَجْنِحَةٍ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ» «قرآن» : پەرىشتىلەرنى ئىككى قاناتلىق ، ئۈچ قاناتلىق ، تۆت قاناتلىق ئەلچىلەر قىلغۇچى.

ثَلَاثًا: ئۈچ قېتىم.

ثُلَاثُ : ئۈچ - ئۈچتىن.

جَاؤُا ثُلَاثَ: ئۈچتىن - ئۈچتىن بولۇپ كەلدى.

اَلثُّلَاثَاءُ: سەيشەنبە.

ثَلَاثُونَ: ئوتتۇز.

«وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا» «قرآن» : ئۇنىڭغا قورساق كۆتۈرۈش مۇددىتى ۋە ئۇنى سۈتتىن ئايرىش مۇددىتى 30 ئايدۇر.

ثُلَاثِيٌّ: ئۈچ بۇرجەكلىك ، ئۈچلۈك ، ئۈچ تەرەپلىك ، ئۈچ قاتلاملىق.

ثُلَاثِيُّ الْأَبْعَادِ: ئۈچ تەرەپلىك.

ثُلَاثِيُّ الْجَوَانِبِ: ئۈچ تەرەپلىك.

حِلْفٌ ثُلَاثِيٌّ: ئۈچ تەرەپ ئىتتىپاقداش.

ثُلَاثِيُّ الْحُرُوفِ: ئۈچ ھەرپلىك.

ثُلَاثِيُّ الْخُطُوطِ: ئۈچ سىزىقلىق.

ثُلَاثِيُّ الزَّوَايَا: ئۈچ بۇرجەكلىك ، ئۈچ بۇلۇڭلۇق.

ثُلَاثِيُّ السُّطُوحِ الْمُتَسَاوِيَةِ: ئۈچ تەكشى يۈزلۈك.

ثُلَاثِيُّ الْأَرْجُلِ: ئۈچ پۇتلۇق.

ثُلاَثِيُّ الْأَلْوَانِ: ئۈچ رەڭلىك.

ثُلاَثِيُّ الْأَلْسُنِ: ئۈچ تىللىق.

ثُلاَثِيُّ الْمَقَاطِعِ: ئۈچ بوغۇملۇق.

اَلدَّرَّاجَةُ الثُّلاَثِيَّةُ: ئۈچ چاقلىق رىكشا ، ئۈچ چاقلىق ۋېلسىپىت.

خُطَّةٌ ثُلاَثِيَّةٌ: ئۈچ يىللىق پىلان.

ثُلاَجِيٌّ: قاردەك ئاق، ئاپئاق، قاردەك ئاپئاق.

ثَلَبَ يَثْلِبُ ثَلْبًا الشَّيْءَ: ئەيىبلىدى ؛ كەمستتى ، سۆندۈردى ، ئېبۇەن تاپتى.

ثَلَبَ الرَّجُلَ: بوھتان چاپلىدى ، قارىلىدى ؛ قوغلىدى.

ثَلِبَ يَثْلَبُ ثَلَبًا الْجِلْدُ: تېرە يېرىلدى ، پۈرلاشتى ، قورۇلدى.

ثَلِبَ الثَّوبُ: كىيىم مېيىنەتلىشىپ كەتتى ، كىر بولدى.

ثَلِبَ الرَّجُلُ: ئۆگىنىپ قالدى ، كۆنۈپ قالدى ، ئادەتلەندى ؛ يۇقتۇرۇۋالدى.

ثَلِبَتِ الْقَدَمُ: پۇت يېرىلدى.

ثِلْبٌ ج ثِلَبَةٌ وَأَثْلاَبٌ: قېرىپ چىشلىرى چۈشۈپ كەتكەن تۆگە.

ثَلِبٌ: مېيىپ ؛ يېرىق نەيزە.

ثَلَثَ يَثْلُثُ ثَلْثًا الشَّيْءَ: نەرسىنىڭ ئۈچتىن بىرىنى ئالدى.

ثِلْثٌ ج أَثْلاَثٌ: تەكرارلىنىش ئادەتلەنگەن نەرسىنىڭ ئۈچىنچى قېتىم تەكرارلىنىشى.

حُمَّى الثِّلْثِ: قىزىتمىنىڭ ئۈچىنچى كۈنى تەكرارلىنىشى.

سَقَى زَرْعَهُ الثِّلْثَ: زىرائەتنى ئۈچ كۈندە بىر سۇغاردى.

ثُلْثٌ ج أَثْلاَثٌ: ئۈچتىن بىر.

خَطُّ الثُّلُثِ: خەتنىڭ تۈرلىرىدىن بولۇپ ، كىتابنىڭ بابلىرىنى ۋە قىسىملىرىنى يېزىشتا ئىشلىتىلىدۇ.

ثَلَجَ يَثْلُجُ ثُلُوجًاالْمَاءُ و نَحْوُهُ: سۇ مۇزلىدى.

ثَلَجَ صَدْرُهُ بِهِ وَ إِلَيْهِ: ئىشەندى ؛ خاتىرجەم بولدى ؛ مەمنۇن بولدى ، خۇشاللاندى.

ثَلَجَتِ السَّمَاءُ: قار ياغدى.

ثَلْجٌ ج ثُلُوجٌ: قار ؛ مۇز.

ثَلْجٌ رَخْوٌ: ئازراق ياغقان قار.

ثَلْجٌ جَامِدٌ: مۇز ، سۇنئىي مۇز.

مَاءٌ ثَلْجٌ: سوغۇق سۇ.

ثَلِجٌ: تولۇق ، مۇزلىتىلغان ، سوغۇق.

ثَلْجِيٌّ: قاردەك ، قارغا مەنسۇپ ، قارغا ئائىت.

اَلْعَصْرُ الثَّلْجِيُّ: مۇز دەۋرى.

ثَلَخَ يَثْلَخُ ثَلَخًا: نىجاسەت بىلەن بۇلغاندى.

ثَلَخَ الْحَيَوَانُ: شاتىراقلىدى.

ثَلَّ يَثُلُّ ثَلاًّ الْقَوْمَ: قەۋمنى ھالاك قىلدى ، گۇمران قىلدى.

ثَلَّ الْإِنَاءَ: قاچىنىڭ ئىچىدىكىنى ئالدى.

ثُلَّ عَرْشُهُمْ: ئۇلارنىڭ شان - شەۋكىتى تۈگىدى.

ثَلَّ عَرْشَهُ: پادىشاھلىقىنى يوقاتتى ، قولدىن كەتكۈزۈۋەتتى.

ثَلَّ الْبِئْرَ: قۇدۇقنىڭ لېيىنى تارتتى.

ثَلَّ اللهُ عَرْشَهُمْ: ئاللاھ تەختىنى گۇمران قىلدى ، ئاللاھ تائالا ئۇلارنىڭ ھاكىمىيىتىنى گۇمران قىلدى.

ثَلَّ الْبَيْتَ: ئۆينى بۇزدى ، چېقىۋەتتى.

ثَلَلٌ: ھالاكەت ، ھالاك ؛ (چىش) چۈشۈپ كەتمەك.

ثَلاَّجٌ: مۇز ساتقۇچى.

ثَلاَّجَةٌ ج ثَلاَّجَاتٌ: توڭلاتقۇ ، مۇزلاتقۇ.

ثِلَّةٌ ج ثِلَلٌ: تارمار قىلماق ، يوقاتماق ، ھالاك قىلماق.

ثَلَّةٌ: بىر پادا قوي ؛ قوي يۇڭى ؛ قۇدۇقتىن چىقىرىلغان لاي.

ثُلَّةٌ ج ثُلَلٌ: بىر توپ ئادەم ، بىر جامائە.

«ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَقَلِيلٌ مِنَ ٱلآخِرِينَ» «قرآن» : بۇلار ئۆتكەنكىلەرنىڭ ئىچىدە كۆپتۇر ، كېيىنكىلەرنىڭ ئىچىدە ئازدۇر.

ثَلَّثَ يُثَلِّثُ تَثْلِيثًا الشَّيْءَ : 3 ـ بولۇپ كەلدى ؛

ئۈچكە بۆلدى.

ثَلَّثَ الْمَسَاحَةَ: ئۈچبۇلۇڭ سىزدى.

ثَلَّثَ الْإِثْنَيْنِ: ئىككى ئادەمگە ئۆزى قوشۇلۇپ ئۈچ نەپەر قىلدى.

ثَلَّثَ الْحَرْفَ: ھەربىگە ئۈچ چېكىت قويدى.

ثَلَّجَ يَثْلِجُ تَثْلِيجًا الْمَاءَ: مۇز بىلەن سۇنى مۇزلاتتى.

ثَلَّمَ يُثَلِّمُ تَثْلِيمًا الْحَائِطَ: تامغا چاك كەتكۈزۈۋەتتى.

ثَلَّمَ الْإِنَاءَ: قاچىنى پۇچۇق قىلىپ قويدى ، چېقىپ قويدى.

ثَلَّمَ الصِّيْتَ: نامىغا داغ تەگكۈزدى.

ثَلَّمَ حِدَّةَ الْمَشَاعِرِ: تۇيغۇسىنى پالەچ ھالغا كەلتۈرۈپ قويدى.

ثَلَّمَ السَّيْفَ: قىلىچنى گاللاشتۇرۇۋەتتى ، ئۆتمەس قىلىپ قويدى.

ثَلَمَ يَثْلِمُ ثَلْمًا الْحَائِطَ: تامغا چاك كەتكۈزۈۋەتتى، تامغا دەز كەتكۈزۈۋەتتى.

ثَلَمَ الْإِنَاءَ: قاچىنى پۇچۇق قىلىپ قويدى، چېقىۋەتتى.

ثَلَمَ السَّيْفَ: قىلىچنى ئۆتمەس قىلىپ قويدى ، گال قىلىپ قويدى ، ئۈچۈرۈۋەتتى.

ثَلِمَ يَثْلَمُ ثَلَمًاالشَّيْءُ: پۇچۇق بولۇپ قالدى.

ثَلِمَ السِّكِّينُ وَ نَحْوُهُ: پىچاقنىڭ ۋە شۇنىڭدەك نەرسىنىڭ بىسى قايرىلىپ كەتتى، ئۈچۈپ كەتتى.

ثُلِمَ فِي مَالِهِ: بىر قىسىم مېلى يوقالدى.

ثُلْمَةٌ ج ثُلَمٌ: چاك ، دەز، يېرىق.

سَدَّ ثُلْمَةً: يېرىقنى ياكى چاكنى ئېتمش.

ثُلْمَةٌ لَاتُسَدُّ: تولدۇرغىلى بولمايدىغان يوچۇق.

«أَحْدَثَ مَوْتُ أُمِّ كُلْثُومَ ثُلْمَةً لَا تُسَدُّ فِي عَالَمِ الْغِنَاءِ» : ئۇممۇ گۈلسۇمنىڭ ئۆلۈمى ناخشا ساھەسىدە تولدۇرغىلى بولمايدىغان يوچۇق پەيدا قىلدى.

ثَلِيثٌ: ئۈچتىن بىر، (1/3).

ثَلِيجٌ: مۇزدەك ، مۇزدەك سوغۇق.

ثِمَالٌ: يولباشچى ، يېتەكچى ، ئاقساقال.

ثِمَالُ الْقَوْمِ: قەبىلە باشلىقى ؛ قەۋمنىڭ ھال ـ ئەھۋالىنى خەۋەر ئالىدىغان ئادەم.

ثُمَالَةٌ ج ثُمَالٌ و ثُمَالَاتٌ: دۇغ ، تىرىپ.

ثُمَامٌ: كۆمەك (شالىنىڭ ئوتى.)

«هُوَ مِنْكَ عَلَى طَرَفِ الثُّمَامِ» : قولى يېتىدىغان يەرگە يېقىن.

ثُمَامَةٌ: كۆمەك يوپۇرمىقى.

اَلشَّيْءُ كَالثُّمَامَةِ: پۈتلىشىپ يۇرىدىغان ؛ ئوخشاي.

«يَتَشَبَّثُ الْغَرِيْقُ بِثُمَامَةٍ» : جان تۇمشۇقىغا كەلگەندە كىشى قۇتۇلۇش ئۈچۈن، كىچىككىنە ئامال بولسىمۇ قىلىپ باقىدۇ.

ثُمَانَ : سەككىزدىن ـ سەككىزدىن.

ثَمَانٍ: سەككىز.

ثَمَانُونَ: سەكسەن.

«تَجَاوَزَ الرَّجُلُ عَامَهُ الثَّمَانِينَ» : ئۇنىڭ يېشى 80 دىن ئېشىپ كەتتى.

ثَمَانِيَةٌ : سەككىز.

«سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا» «قرآن» : ئاللاھ ئۇلارغا بوراننى يەتتە كېچە ، سەككىز كۈندۈز ئۈزلۈكسىز ئەۋەتىپ ئۇلارنى ھالاك قىلدى.

ثَمَانِيَ عَشْرَةَ م ثَمَانِيَةَ عَشَرَ: ئون سەككىز.

ثَمَانِيْنَاتٌ: 80 ـ يىللار.

«جَرَى الْعَمَلُ فِي إِعْدَادِ هَذَا الْمُعْجَمِ فِي أَوَائِلِ الثَّمَانِينَاتِ» : بۇ لۇغەتنى تەييارلاش ئىشلىرى 80 ـ يىللارنىڭ باشلىرىدا ئېلىپ بېرىلدى.

ثَمَأَ يَثْمَأُ ثَمْأً: يېمەكلىك بىلەن تەمىنلىدى.

ثَمَأَ الرَّأْسَ: باشنى يېرىۋەتتى.

ثَمَأَ الْأَنْفَ: بۇرۇننى قانىتىۋەتتى.

ثَمَجَ يَثْمِجُ ثَمْجًا: ئارىلاشتۇردى.

ثَمَدَ يَثْمِدُ ثَمْدًا وَأَثْمِدَةُ الْمَاءَ: بېرىدىن سۇ چىقاردى.

ثَمَدَ فُلَانًا: تاپقان ـ تەرگىنىدىن ئايرىلدى، سورۇلۇپ كەتتى ، خانىۋەيران بولدى.

ثَمِدَ يَثْمِدُ ثَمَدًا الْمَاءُ: سۇ ئازىيىپ كەتتى.

ثَمِدَ الرَّجُلُ: پائالىيىتى ئازايدى، سۇسلىشىپ قالدى.

ثَمَدٌ ج ثِمَادٌ وَأَثْمَادٌ: ئاز سۇ ، سۇ يىغىلىدىغان كۆلچەك.

ثَمَرَ يَثْمُرُ ثُمُورًا الشَّجَرُ: دەرەخ مېۋىلىدى.

ثَمَرَ مَالَهُ : مېلى كۆپەيدى.

ثَمَرَ الشَّيْءُ: پىشتى ، پىشىپ يېتىلدى.

ثَمَرَ لَهُ: مېۋە يىغىپ بەردى.

ثَمَرٌ ج ثِمَارٌ و أَثْمَارٌ وثُمُرٌ: مېۋە؛ نەتىجە، پايدا ؛ پەرزەنت ؛ مەھسۇلات.

«كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ» «قرآن» : مېۋىسى پىشقاندا ، ئۇلاردىن يەڭلار.

بِلَاثَمَرٍ: نەتىجىسىز.

ثَمْرَاءُ: مېۋىلىك دەرەخ.

أَرْضٌ ثَمْرَاءُ: مۇنبەت يەر ، مول ھوسۇللۇق يەر ؛ مېۋىزارلىق يەر.

ثَمَرَةٌ: پايدا، مېۋىلىك دەرەخ.

ثَمَرَةُ الْقَلْبِ: دوستلۇق.

ثَمِلَ يَثْمِلُ ثَمَلًا الرَّجُلُ: مەست بولدى ، كەيىپ بولدى.

ثَمَلَ يَثْمَلُ ثُمُولًا: تۇردى ، توختىدى.

ثَمِلٌ: مەست ئادەم ، كەيىپ ئادەم.

ثَمَلَةٌ ج ثُمُولٌ ثُمْلَةٌ ج ثُمَلٌ: سۈنلىك دوغى ، قالدۇق.

ثَمَّ يَثِمُّ ثَمًّا الشَّيْءَ: تۈزىدى ، ئوڭشىلىدى ، ياخشىلىدى.

ثَمَّتِ الشَّاةُ النَّبْتَ بِفِيهَا: قوي ئوتلىدى.

ثَمَّ الْعُشْبَ: ئوت ـ چۆپ يىغدى.

ثَمَّ الطَّعَامَ : ياخشىسىنى ـ ناچىرىنى ھەممىسىنى يېدى.

ثَمَّ التُّرَابَ: تۇپىكىنى سۈپۈردى.

ثَمَّ.ثَمَّةَ : بۇ يەردە ، شۇ يەردە.

«وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا» «قرآن» : قاچانكى سەن قارايدىغان بولساڭ ، بۇ يەردە نېمەتلەرنى ۋە كاتتا پادىشاھلىقنى كۆرىسەن.

«فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللَّهِ» «قرآن» : قايسى تەرەپكە يۈزلەنسەڭلارمۇ ، ئۇ ئاللاھنىڭ تەرىپى (يەنى سىلەرگە ئىختىيار قىلىنغان قىبلىسى) دۇر.

مِنْ ثَمَّةَ: بۇنىڭدىن ، شۇنىڭ ئۈچۈن.

«جَاءَ الْبَيَانُ مُوجَزًا فِي عِبَارَتِهِ وَمِنْ ثَمَّ فَهُوَ لَايُلْقِي الضَّوْءَ عَلَى التَّفَاصِيلِ» : باياننىڭ ئىبارىتى قىسقا ، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ تەپسىلاتى ئۈستىدە توختالمايدۇ.

ثُمَّ: كېيىن ، ئاندىن كېيىن ، ئاندىن.

ثُمَّةٌ: بىر تۇتام ئوت ـ خەس.

ثِمَّةٌ: بوۋاي ، قېرىپ ماغدۇرىدىن كەتكەن ، ياشانغان ئادەم.

ثَمَّرَ يُثَمِّرُ تَثْمِيرًا الْمَالَ فِي كَذَا: مەبلەغ سالدى.

ثَمَّلَهُ يُثَمِّلُ تَثْمِيلًا: ئۇنى مەست قىلدى.

ثَمَّنَ يُثَمِّنُ تَثْمِينًا السِّلْعَةَ: تاۋارغا باھا قويدى.

ثَمَّنَ الشَّكْلَ: سەككىز بۇرجەكلىك قىلدى.

ثَمَّنَ الشَّيْءَ : توپلىدى.

لَايُثَمَّنُ : بىباھا ، باھاسىغا چېققىلى بولمايدىغان.

ثَمُنَ يَثْمُنُ ثَمَانَةً الشَّيْءُ: باھاسى ئۆستى.

ثُمْنٌ ج أَثْمَانٌ: سەككىزدىن بىر (1/8).

ثَمَنٌ ج أَثْمَانٌ وأَثْمُنٌ: باھا، قىممىتى، بەلگىلەنگەن باھاسى ؛ بەدەل.

ثَمَنٌ أَسَاسِيٌّ: تالوندىكى باھا.

ثَمَنٌ زَهِيدٌ: ئەرزان باھا ، تۆۋەن باھا.

ثَمَنٌ بَاهِظٌ: يۇقىرى باھا ؛ زور بەدەل ؛ قىممەت.

«لَقَدْ دَفَعْنَا ثَمَنًا بَاهِظًا لِقَاءَ التَّفْكِيرِ بِعَوَاطِفِهَا» : بىز ھېسسىياتىمىزغا بېرىلىپ

پىكىر يۇرگۈزگەنلىكىمىزگە زور بەدەل تۆلىدۇق.

ثَمَنٌ بَخْسٌ: ئەرزان باھا، تۆۋەن باھا.

«وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍبَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُوْدَةٍ» ‹قرآن›: ئۇلار يۇسۇفنى ساناقلىق بىر قانچە تەڭگىگە ئەرزان باھادا سېتىۋەتتى.

ثَمَنٌ مَعْقُولٌ : ئادىل باھا.

«إِنَّ وَحْدَةَ الْبِلَادِ لَا بُدَّ أَنْ تُصَانَ بِأَيِّ ثَمَنٍ» : ۋەتەننىڭ بىرلىكى ھەرقانداق بەدەل تۆلەش بىلەن قوغدىلىشى كېرەك.

ثَمَنٌ أَصْلِيٌّ: ئەسلى باھاسى ؛ تەننەرقى.

بِأَيِّ ثَمَنٍ: قانداق چىقىم تارتىشتىن قەتئىينەزەر.

ثَمُودُ: قەدىمكى بىر ئەرەب قەبىلىسىنىڭ نامى.

«وَإِلَى ثَمُوْدَ أَخَاهُمْ صَالِحًا» ‹قرآن› : سەمۇدقا ئۇلارنىڭ قېرىندىشى سالىھنى (پەيغەمبەر قىلىپ ئەۋەتتۇق.)

ثَمِيلٌ: قېتىق.

ثَمِيْلَةٌ ج ثَمَائِلُ: سۇنىڭ دۆغى ، قالدۇق سۇ.

ثَمِيْنٌ: پۇللۇق ، يۇقىرى باھالىق ، قىممەتلىك.

«يُعَدُّ كِتَابُهُ مَصْدَرًا ثَمِينًا» : ئۇنىڭ كىتابى قىممەتلىك مەنبە ھېسابلىنىدۇ.

حَفَرَ الْكُنُوزَ الثَّمِينَةَ : قىممەتلىك بايلىقلارنى قازدى.

ثَنَاءٌ ج أَثْنِيَةٌ: مەدھىيە ، تەشەككۇر.

ثُنَاءُ: ئىككىدىن - ئىككىدىن.

جَاؤُوا ثُنَاءَ: ئۇلار ئىككىدىن ـ ئىككىدىن كەلدى.

ثَنَائِيٌّ: ئالقىشقا ئائىت ، ئالقىشقا مۇناسىۋەتلىك.

ثُنَائِيٌّ: قوش ئاۋازلىق خور ، قوش ئاۋازلىق ناخشا، ئىككى تەرەپلىمىلىك، ئىككى ھەرپلىك، ئىككى ياقلىمىلىق.

اِتِّفَاقٌ ثُنَائِيٌّ: ئىككى تەرەپلىمىلىك كېلىشىم.

اَلْحُكْمُ الثُّنَائِيُّ: قوش نازارەتچىلىك.

ثُنَائِيُّ الزَّوَايَا: قوش ياقلىمىلىق.

ثُنَائِيُّ اللُّغَةِ: قوش تىللىق ئادەم ، قوش تىللىق لۇغەت ؛ تەرجىمىسى بېرىلگەن شېئىرلار توپلىمى.

اَلثُّنَائِيَّةُ اللُّغَوِيَّةُ: مۇئەييەن جەمئىيەتتە ئىككى تىلنىڭ بىرلىكتە قوللىنىلىشى.

اَلْعَقِيْدَةُ الثُّنَائِيَّةُ: ياخشىلىق ئىلاھى ۋە يامانلىق ئىلاھى بار دەپ قارايدىغان ئەقىدە.

اَلْمُرَاقَبَةُ الثُّنَائِيَّةُ: قوش نازارەتچىلىك ، ئىككى تەرەپ بىرلىكتە نازارەتچىلىك قىلىش.

ثِنْتَانِ: قوشكېزەك ، بىر جۈپ.

«لَايَخْتَلِفُ ثِنْتَانِ فِي هَذَا الْأَمْرِ» : بۇ ئىشتا ھەممىنىڭ پىكرى بىردەك.

ثَنَّى يُثَنِّي تَثْنِيَةً الْعَدَدَ: بىر ھەسسە ئاشۇردى.

ثَنَّى عَلَى اسْتِدْعَاءٍ: قوشۇلدى، رازى بولدى.

ثَنَّى الثَّوْبَ: كىيىمنى قاتلىدى ، قىرلىدى ، قىر چىقاردى.

ثَنَّى الْعَمَلَ: تەكرارلىدى ، قايتىلىدى.

ثَنَّى الْكَلِمَةَ: ئىككىلىك بەلگىسى قوشتى.

ثَنَّى عَلَى الْإِقْتِرَاحِ: تەكلىپنى قوللىدى.

ثَنَّى طَرَفَهُ إِلَيْهِ: قارىدى ، بۇرۇلدى.

ثَنَوِيٌّ: ئىككى مەنبەچى ، ئىككى ياقلىمىچى.

ثَنَوِيَّةٌ: مانى دىنى (بۇ دىندا بىرى ياخشىلىق ئىلاھى ، يەنە بىرى يامانلىق ئىلاھى دەپ ئېتىقاد قىلىنىدۇ.)

ثَنَى يَثْنِي ثَنْيًا الشَّيْءَ : ئەگدى.

ثَنَى الثَّوْبَ: قاتلىدى.

«لَاتَثْنِ طَرَفَ الصَّحِيفَةِ الَّتِي وَصَلْتَ فِي قِرَاءَتِكَ» : ئوقۇپ يەتكەن بەتنى قاتلاپ قويما.

ثَنَاهُ عَنِ الشَّيْءِ: توستى.

«وَاجَهَ الْمُتَرْجِمُونَ صُعُوبَاتٍ كَثِيرَةً غَيْرَ أَنَّهَا لَمْ تَثْنِهِمْ عَنِ الْقِيَامِ بِالتَّرْجَمَةِ» : تەرجىمانلار نۇرغۇن قىيىنچىلىقلارغا دۇچ كەلدى ، لېكىن بۇ قىيىنچىلىقلار ئۇلارنى تەرجىمە بىلەن شۇغۇللىنىشتىن توسۇيالمىدى.

ثَنَى عِنَانَ فَرَسِهِ: ئېتىنىڭ تىزگىنىنى تارتتى.

ثَنَى عِطْفَهُ: تەكەببۇرلۇق قىلدى ، مەنمەنلىك قىلدى.

ثِنْيٌ ج أَثْنَاءٌ و ثِنْيَةٌ: يىغىلماق ، پۈكۈلمەك، قاتلانماق ، تۈگۈلمەك.

ثِنْي: تەكرارلىنىدىغان ئىش.

ثَنْيًا بَعْدَ ثَنْيٍ: قايتا ـ قايتا ، تەكرار ـ تەكرار.

ثَنِيَّةٌ ج ثَنَايَا: ئۇدۇل چىش ؛ داۋان ، تاغدىكى يول.

فُلَانٌ طَلَّاعُ الثَّنَايَا: جاپا ـ مۇشەققەتلەرگە چىديالايدىغان ، چوڭ ئىشلار ئۈستىدە پائالىيەت ئېلىپ بارىدىغان ئادەم.

فِي ثَنَايَاهُ: ئۇنىڭ ئىچىدە.

ثَنَايَا الْفُؤَادِ: يۈرەكنىڭ چوڭقۇر قاتلىمى.

ثَوَابٌ : مۇكاپات ، ساۋاب ؛ ھەسەل ؛ ھەسەل ھەرىسى.

ثَوْبٌ ج ثِيَابٌ و أَثْوَابٌ: كىيىم ، كىيىم-كېچەك ؛ رەخت.

ثَوْبٌ أَدَبِيٌّ: ئەدەبىي ئۇسلۇب ، ئەدەبىي قېلىپ.

ثَوْبُ الْبَحْرِ: سۇ ئۈزۈش كىيىمى.

ثَوْبُ الْعِيدِ: بايراملىق كىيىم ، ھېيتلىق كىيىم.

ثَوْبُ الْحِدَادِ: ھازا كىيىمى.

هُوَ طَاهِرُ الثَّوْبِ: ئۇ ئەيىبتىن خالىي ، نۇقسانسىز ؛ پاك.

ثَوْرٌ ج ثِيرَانٌ: ئۆكۈز.

ثَوْرُ نَحْلٍ : بۇقا.

ثَوْرٌ مَخْصِيٌّ: ئۆكۈز ، ئۆي.

بُرْجُ الثَّوْرِ: سەۋر بۇرجى.

ثَوَرَانٌ: قوزغالماق ، پارتلىماق.

ثَوَرَانُ الْبُرْكَانِ: يانار تاغنىڭ پارتلىشى.

«سَبَّبَ ثَوَرَانُ الْبُرْكَانِ ذُعْرًابَيْنَ الأَهَالِي» : يانار تاغنىڭ پارتلىشى ئاھالىلەر ئىچىدە قورقۇنچ پەيدا قىلدى.

ثَوْرَةٌ ج ثَوْرَاتٌ: ئىنقىلاب ، قوزغىلاڭ ؛ توپىـ لاڭ ، ئىسيان ؛ ئېشىش ، سېپىير.

ثَوْرِيٌّ: ئىنقىلابىي ، ئىنقىلابىيلىق.

«لَانَنْسَى الدَّعْمَ الَّذِي قَدَّمَتْهُ لَنَا شُعُوبُ الْعَالَمِ قَاطِبَةً خِلَالَ نِضَالِنَا الثَّوْرِيِّ الطَّوِيلِ» : ئۇزاق مۇددەتلىك ئىنقىلابىي كۈرىشىمىز جەريانىدا ھەرقايسى ئەللەر خەلقلىرىنىڭ بىزگە بەرگەن ياردىمىنى ئۇنۇتمايمىز.

اَلنِّضَالُ الثَّوْرِيُّ: ئىنقىلابىي كۈرەش.

«يَتَّسِقُ الْوَضْعُ الْحَاضِرُ فِي بَعْضِ مَنَاطِقِ الْعَالَمِ بِالنُّزُوعِ إِلَى الثَّوْرِيَّةِ فِي الْفِكْرِ وَالْعَمَلِ» : دۇنيانىڭ بەزى رايونلىرىدا ھازىرقى ۋەزىيەت ئىدىيىلوگىيە ۋە ھەرىكەتتە ئىنقىلابىيلىققا مايىللىقى بىلەن خاراكتېرلىنىدۇ.

ثَوْلٌ: بىر توپ ھەسەل ھەرىسى، بىر توپ ئادەم.

ثُومٌ م ثُومَةٌ: سامساق.

ثَوَّابٌ: كىيىم ـ كېچەك ساتقۇچى.

ثَوَّبَ يُثَوِّبُ تَثْوِيبًا الرَّاعِي : پادىچى كىيىمىنى پۇلاڭلاتتى.

ثَوَّبَ الرَّجُلَ: مۇكاپاتلىدى.

ثُوَّةٌ ج ثُوًى: يول كۆرسەتكۈچ ، يول بەلگىسى.

ثَوَّرَ يُثَوِّرُ تَثْوِيرًا الشَّيْءَ: قوزغىدى.

ثَوَّرَ اللُّغَةَ وَالشِّعْرَ وَنَحْوَهُمَا: لۇغەت قاتارلىقلاردا تۇپ ئۆزگىرىش ياسىدى.

ثَوَى يَثْوِي ثَوَاءً بِالْمَكَانِ وَ فِيهِ: تۇرۇپ قالدى ، ئورۇنلاشتى ، جايلاشتى؛ ئالەمدىن ئۆتتى، ۋاپات بولدى.

ثُوِيَ: دەپنە قىلىندى.

ثِيَابٌ: كىيىم ـ كېچەك.

طَاهِرُالثِّيَابِ: پاك دىل ، ئەخلاقلىق.

دَنِسُ الثِّيَابِ: ئەخلاقسىز ، ئىستىلى بۇزۇق.

ثِيَابُ الشَّهْرَةِ.ثَوْبُ الشَّهْرَةِ: مۇراسىم كىيىمى.

ثِيَابُ الأَسَى: ھازا تونى ، مۇسىبەت تونى.

يَتَظَاهَرُ بِثِيَابِ الصَّدِيقِ: ئۇ دوست قىياپىتىگە كىرىۋالدى.

«إِرْتَدَتِ الْمَدِينَةُ ثِيَابَ الأَسَى عَلَى الرَّئِيسِ الرَّاحِلِ» : پۈتۈن شەھەر ۋاپات بولغان باشلىققا

مۇسىبەت تونىنى كىيدى.

ثِيَابِيٌّ: كىيىم ساقلىغۇچى.

ثَيْتَلَ يُثَيْتِلُ ثَيْتَلَةً: ئەقلىي ئىقتىدارى ئاجىزلاپ قالدى ، دۆتلىشىپ قالدى.

ثَيْتَلٌ: ياۋا كالا ؛ ئايالىلار بىلەن مۇڭداشقاق كىشى.

ثَيْنٌ: غەۋۋاس ؛ مەرۋايىت تەشكۈچى ؛ مەرۋايىت بېگىزى.

مُصَارَعَةُ الثِّيْرَانِ: كالا سوقۇشتۇرۇش ئويۇنى.

ثَيِّبٌ: تۇل ئايال ، ئېرىدىن ئاجراشقان ياكى ئېرى ئۆلۈپ كەتكەن ئايال ؛ چوكان ، سېكىلەك.

رَجُلٌ ثَيِّبٌ: ئۆيلەنگەن ئەر.

اِمْرَأَةٌ ثَيِّبٌ: تۇل ئايال ، ئېرىدىن ئاجرىشىپ كەتكەن ئايال.